

FANTÁZIA

FANTASY - SCI-FI - HOROR

2021

Fantázia 2021

Antológia fantastických poviedok

Finálové a ďalšie vybrané poviedky z literárnej súťaže
Martinus Cena Fantázie 2021

Súťaž organizujú
OZ Multiverzum – Centrum popkultúrneho vzdelávania
a Občianske združenie Fantázia

Generálny partner: MARTINUS

Partneri: ESET, Artis Omnis, Incheba

Mediálni partneri:
Rádio Devín,
Knižná revue, scifi.sk

Ceny venovali:
Eset, Martinus, Publico, vyd. Artis Omnis,
iHRYsko, Incheba a vyd. Fantázia media

Fantázia 2021

Antológia fantastických poviedok

Zostavil: Ivan Alakša

Copyright © Fantázia media

Slovak edition © Fantázia media, s. r. o., 2022

Cover © Dávid Marcin, 2022

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať s cieľom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-89823-25-3

IVAN ALAKŠA

O „kolečko“ viac...

Je to dobre alebo zle, ak máte o koliesko viac? Záleží na tom, ako sa na to pozeráte – pomáha to koliesko vášmu mozgovému strojčeku v premýšľaní alebo je to komplikácia, ktorá strojček vyvádza z miery a z vás robí tak trochu čudáka? Pre nás fanúšikov fantastiky sú obe možnosti tak trochu bežné. Jednoducho – na to, aby ste mohli mať radi fantastiku, musíte mať o svete trochu väčší prehľad, vedieť trochu viac – mať to koliesko navyše. A zároveň musíte byť trošičku divný v očiach „tých druhých“. Niektorí z nás si pamätajú časy, keď čitatelia Dänikena (a Součka) boli na okraji spoločnosti a bežný človek si pri nich ťukal na čelo. A dnes si my ťukáme na čelo, sledujúc na sociálnych sieťach všetky tie šialené teórie o nanočipoch, nanožiletkách v krvi, o podzemných mučiarňach detí, mimozemských jašteroch či Praslavianoch jazdiacich na dinosauroch. Kde sú tie časy, keď „Q“ bola postava/rasa v Star Treku? My, na rozdiel od nich, milujeme fantastiku ako literatúru (film, hry, komiksy) a nemyslíme si, že sa to skutočne aj deje. Neveríme tomu, lebo máme „koliesko navyše“...

Aj naša súťaž už má od tohto roku „kolečko“ navyše. Novinkou 19. ročníka bolo takzvané editorské kolo. Prvý filter poviedok, ktorý zabezpečili profesionálne editorky **Mária Pavligová** a **Ivana Černáková**. Niečo sa muselo udiat, bolo to už neudržateľné. Naši autori nám posielajú do súťaže tolko poviedok, že porota nemá šancu všetko to prečítať, zhodnotiť a, v prípade blogujúceho porotcu, aj o tom písať blogy. Mohli sme znížiť maximálny rozsah, obmedziť počet súťažných textov, zaviesť štartovný poplatok, prípadne rozdeliť texty porotcom na časti, aby nečítal každý všetko... Rozhodli sme sa pre „predkolo“, v ktorom sa súťažné pole vyčistilo o poviedky nespĺňajúce formálne či žánrové požiadavky súťaže

a nároky na všeobecnú kvalitu textu. Takýmto spôsobom sa štartovné pole zredukovalo z 258 poslaných poviedok na prijateľných 153 textov, ktoré sa dostali do rúk hlavnej poroty. Ich zoznam aj s výsledkami druhého kola nájdete na konci tejto knihy. Každý postupujúci autor zároveň dostal poštou darček – knihu Satamaranga z vydavateľstva Artis Omnis.

Leto s poviedkami už strávila hlavná porota v zložení: prekladateľka **Olga Kralovičová**, publicistka, recenzentka a autorka **Dominika Madro** – víťazka Martinus Ceny Fantázie 2019, vysokoškolský pedagóg **Daniel Szoó**, herec a youtubový komik **Lukáš Frlajs** a celoživotný vášnivý čitateľ fantastiky **Zdeno Mikláš**, ktorý sa stal zároveň aj blogujúcim porotcom tohto ročníka. Porotcovia preluskali vyše 2 600 normostrán, ktoré obodovali – ich hodnotenia nájdete v tabuľke na konci knihy. Práve z ich hodnotenia vzišla päťica finalistov devätnásteho ročníka súťaže a tiež držiteľ **Ceny poroty MCF 2021** Tomáš Hrábek za poviedku *Hitlerova cena mieru*.

Tretie kolo súťaže býva už na vás, čitateľoch fantastiky. Od 11. do 15. októbra boli postupne zverejnené finálové texty na blogu generálneho partnera súťaže kníhkupectva Martinus blog.martinus.sk. Následne sa spustilo internetové hlasovanie, ktoré trvalo do 31. októbra 2021. Svoj hlas niekto z finálových poviedok odovzdalo úctyhodných 1 572 hlasujúcich a výsledok bol neistý do poslednej chvíle – o víťazovi rozhodlo iba 6 hlasov.

Absolútnou víťazkou devätnásteho ročníka súťaže sa stala **Beáta Takáčová** s fantasy poviedkou *O čom sa nehovorí* (374 hlasov). Druhé miesto obsadil **Tomáš Hrábek** so sci-fi poviedkou *Hitlerova cena mieru* (368 hlasov), tretie získal vďaka hlasom čitateľov **Richard Zamec** a jeho fantasy poviedka *Hic sunt leones* (315 hlasov), štvrtá skončila **Iveta Ragulová** s hororovou poviedkou *Zberateľ* (300 hlasov) a piate miesto získala **J. F. Stankovianska** a jej sci-fi poviedka *Jedna salámová* (215 hlasov).

Opäť, tak ako v predošlom ročníku, sa stalo, že ani finalistov, ani celkové výsledky sme nemohli vyhlásiť na tradičných verej-

ných podujatiach v kníhkupectve Martinus a na knižnom veľtrhu Bibliotéka, a využili sme teda možnosti nášho mediálneho partnera Rádia Devín. Pozvanie moderátorky Zuzany Belkovej do vysielania relácie Ars litera 11. novembra prijali vedúca organizačného tímu Jozefa Pevčíková, blogujúci porotca Zdeno Mikláš a Peter Ohrajter zo spoločnosti ESET.

Dúfame, že rok 2022 už bude priaznivejší, pandémie sa skončí a my sa budeme môcť stretnúť s vami, našimi autormi a súťažiacimi.

Kniha, ktorú držíte v rukách, ponúka okrem päťice finálových poviedok aj všetky finálové poviedky pridružených a žánrových súťaží a víťazné poviedky prvých dvoch ročníkov Ceny Multiverzum. To všetko sme doplnili štvoricou ďalších poviedok, ktoré si uverejnenie v knihe zaslúžia. Je to teda zbierka 25 poviedok predstavujúcich to najlepšie z devätnásteho ročníka súťaže podľa jednotlivých porotcov. A kto sa teda prebojoval do jednotlivých finále našich žánrových súťaží?

V tomto ročníku sa k porotcom žánru sci-fi dostalo 51 poviedok. V **Cene spoločnosti ESET pre najlepšiu sci-fi poviedku** sa víťazkou stala **Jara Radošovská** s poviedkou *Terra a jaskyňa čierneho netopiera*. Víťazná poviedka zaujala premysleným príbehom a zručnosťou, akou sa autorka prihovára čitateľovi. Vo finále ďalej skončili poviedky: *Diablov maznáčik* (Filip Olekšák), *Ženy, drogy a nočné mory* (Milan Tichý), *Planéta Zem* (Susan Soleil) a *Prevýchovný ústav* (Lenona Štiblaríková). Všetky sa odohrávajú na našej planéte, iba jedna je „mimozemská“, aj tá však opisuje práve našu Zem z pohľadu inej civilizácie. Pokračuje teda trend, že scifička sa držia našej planéty. Je to škoda, ktovie, kde sa vytratili vesmírne lety a objavovanie vesmírnych dialav. Do knihy sme pridali ešte dve ďalšie sci-fi poviedky: *Medonos* (Jakub Mišči) je text o budúcnosti života na Zemi s asi najzaujímavejším nápadom, aký som v posledných rokoch v slovenskej sci-fi postrehol, a *3 a iný odpad* (Peter Bíro) o robotoch zo skládky odpadu na Mesiaci, ktoré sa postavili svojmu osudu a rozhodli sa začať nový život niekde inde.

Štyridsiatku hororových poviedok si prečítali vo vydavateľstve Artis Omnis a z nich vybrali tie, ktoré sa páčili im. Víťazkou **Ceny Béla** pre najlepšiu hororovú poviedku sa stala **Iveta Ragulová** s poviedkou *Zberateľ*. Tá si ich získala najmä netradičnou zberateľskou vášňou, prekvapivým zvratom v závere a v neposlednom rade autorkiným citom pre detail a vtip. Táto poviedka sa dostala aj do finále hlavnej súťaže, kde skončila štvrtá. Ďalší finalisti spomedzi hororových poviedok boli: *Vôňa kávy* (Robert Lenárt), *Terra a jaskyňa čierneho netopiera* (Jara Radošovská), *BlaBla kar* (Marek Vaňous) a *Ženy, drogy a nočné mory* (Milan Tichý).

Už tradične je spomedzi súťažiacich poviedok najvýraznejšie obsadenie v žánri fantasy. Tento rok to bolo 88 poviedok, ktoré prešli prvým, editorským predkolom. Ocenenie pre **Najlepšiu fantasy poviedku** zastrešuje občianske združenie Fantázia. Víťazom sa stala **Nada Langová** s poviedkou *Kolomanovo starožitníctvo*. Krásny príbeh o obchodíku, do ktorého zablúdia iba tí, ktorí z neho niečo potrebujú či v ňom majú niečo nechať. Do finále sa prebojovali ešte poviedky: *Dva hrášky v jednom lusku* (Tereza Stebylová), *O čom sa nehovorí* (Beáta Takáčová) – celkový víťaz v hlavnej súťaži, *Hariet* (Monika Kandriková) a *Popol* (Martina Havierová). Knihu dopĺňajú ešte dve fantasy poviedky: *Lesana a kliatba* (Miroslav Repaský) a *Ako olgoj chorchoj po Telgárte putoval* (Simon Crabak) – obe zachraňujú meno odľahčenejšej humornej fantastiky.

Porotkyňa **Ceny Bibliotéky** Jana Packová máva veľmi často podobný výber najlepších poviedok ako porota fantasy súťaže. Ona má však tú výhodu, že hodnotí nielen jeden žáner, ale vyberá zo všetkých poviedok. Tento rok to vyšlo tak, že v tejto súťaži vyhrala rovnako **Nada Langová** s fantasy poviedkou *Kolomanovo starožitníctvo*. Okrem toho sa do finále dostali dve fantasy: *Poslancos* (Michal Karvay) a *Zlodeji pamäti* (Marek Surovec), jeden horor *Muška v lunaparku* (Jana Tabačková) a sci-fi horor *Terra a jaskyňa čierneho netopiera* (Jara Radošovská). Táto poviedka patrí k najúspešnejším v ročníku, veď sa dostala do finále troch ocenení a v jednom aj zvíťazila.

Už po druhý raz bola udelená tiež Cena Multiverza v kategórii najlepšia žánrová poviedka autora/autorky do 15 rokov. V jej druhom ročníku hodnotil prihlásené texty spolu s redakciou Multiverza aj spisovateľ Marián Kubicsko. Najviac ho zaujal text **Tomáša Sálusa** ... *krvavé a ako voda smutné...* Do finále sa ešte dostali poviedky: *Dvor Lady života* (Sára Bullová), *Hriešnik* (Tamara Halenkovičová), *Za jedínú noc* (Sára Michaličková) a *Dezidérium* (Katarína Janšová). Tejto kategórii sa hodnotenie editorského predkola, samozrejme, netýkalo a v knihe *Fantázia 2021* sa okrem aktuálnej víťaznej poviedky nachádza aj víťazný text Ceny Multiverza 2020 poviedka *Svetlo* od Karolíny Chudíkovej.

Naša anglická súťaž **Fantázia Award** sa už pomaly, ale iste trhá od slovenskej Martinus Ceny Fantázie. Dostala nový dátum uzávierky a aj jej hodnotenie beží v inom režime – až na jeseň. Tento rok sa do nej zapojilo 31 súťažiacich, ktorí poslali poviedky v rozsahu 445 normostrán. Do poroty si zasadli dve slovenské autorky úspešné v jej predošlých ročníkoch **Lívia Hlavačková** a **Barbora Vinczeová** a vysokoškolský pedagóg **Michael Dove**. Konečné poradie sa nachádza na konci tejto knihy, víťazom sa stal **Tomáš Bozó** s fantasy poviedkou *Long Live the King*. Do finále sa prebojovali poviedky: *The Unquiet Western Front* (Anton Stiffel), *Warehouse 14* (Sabina Godalyová), *Another You* (Adam Máčaj) a *A Night of Confessions* (Michal Sventek).

Rok 2022 nás čaká jubileum – 20. výročie vzniku súťaže. Veríme, že sa nám podarí zrealizovať naše plány a že nám už nebude stáť v ceste pandémie. Bez stretnutia s našimi autormi organizovanie súťaže nemá tú správnu štavu.

Želám vám príjemné čítanie zborníka *Fantázia 2021*, a ak si trúfnete, na konci knihy nájdete podmienky účasti v ďalšom ročníku. Idete do toho?

Martinus Cenu Fantázie a Fantázia Award vrátane všetkých pridružených aktivít pre vás organizujú: Občianske združenie Fantázia a OZ Multiverzum – Centrum popkultúrneho vzdelávania.

MARTINUS CENA FANTÁZIE 2021:

1. miesto:

Beáta Takáčová: O čom sa nehovorí
(Cena Fantázie a 300 €)

2. miesto:

Tomáš Hrábek: Hitlerova cena mieru
(200 €)

3. miesto:

Richard Zamec: Hic sunt leones
(100 €)

4. miesto:

Iveta Ragulová: Zberateľ
(50 €)

5. miesto:

J. F. Stankovianska: Jedna salámová
(50 €)

Cena poroty:

Tomáš Hrábek: Hitlerova cena mieru

Cena spoločnosti ESET pre najlepšiu sci-fi poviedku 2021:

Jara Radošovská: Terra a jaskyňa čierneho netopiera

Cena Bibliotéky 2021:

Nada Langová: Kolomanovo starožitníctvo

Cena Béla 2021:

Iveta Ragulová: Zberateľ

Cena OZ Fantázia pre najlepšiu fantasy poviedku 2021:

Nada Langová: Kolomanovo starožitníctvo

Cena Multiverza 2021 (pre autorov a autorky do 15 rokov):

Tomáš Sálus: ... krvavé a ako voda smutné...

Výsledky boli vyhlásené 11. 11. 2021 v Rádiu Devín.

LENONA ŠTIBLARÍKOVÁ

Prevýchovný ústav

Aktivácia osobnosti: 100 %

Životaschopnosť: 75 % (dobrovoľne znížená)

Aktivácia interfejsu: 100 %

Hendikep: 25 % (krívanie na ľavú dolnú končatinu)

Kompenzácia hendikepu: šťastná náhoda 1 bod

Po precitnutí mu vedomie zahltil chaos vnemov. Zatachnutý pach ľudských tiel, vlhkosť, teplo, vzdialený hukot, umelý svit bledých lúčov. Hoci ešte neotvoril oči, videl zelené písmená. Nechápal. Nerozumel. Nevedel si spomenúť na svoje meno. Kde je? Kto je? Hlava mu trešľala, v zátylku cítil ostrú bolesť.

„Hej! Hnida! Preber sa už konečne! Vstávaj, hnida! Rýchlo!“ kričal mužský hlas a jemu chvíľu trvalo, kým pochopil, že neznámy kričí naňho. „Vztyk! Do pozoru!“ vykrikoval mu chlap do ucha.

Rozlepil viečka. Zažmurkal. Prítomie rozbíjalo tlmené svetlo, no jeho zraňoval aj taký chabý svit.

„Rýchlo na pláč! Behom, inak budeš potrestaný a ja za teba nedostanem coiný!“ hneval sa muž v sivých vyťahovaných teplákoch a modrom tričku. Ťahal ho na nohy, kmásal ním, duril ho, len aby ho vytrhol z nečinnosti.

„Nič si nepamätám.“

„Si hnida! Osobné spomienky ti zablokovali. Nechali nám len všeobecné vedomosti a reflexy.“

„Kde sme?“

„Potom! Vysvetlím, len už pod! Rýchlo! Za mnou, hnida, tadia!“ ťahal ho, tlačil a postrkoval. „Už zaznel prvý signál. Musíme prísť načas.“

Ledva dokázal kráčať, v ľavom kolene ho pichalo, musel sa opierať o stenu. Ťažko sa mu dýchalo. Srdce mu divoko búšilo, mal pocit, že sa uduší.

„Ja hlupák, prečo som to zadanie vzal!“ muž si hundral popod nos. Hneval sa na bezmocnosť a neschopnosť svojho zverenca, hrozilo, že kvôli nemu bude potrestaný aj on. No kto mohol tušiť, že práve jemu vypadne kripel.

„Tadia! Už len pár krokov! Za rohom je placdarm.“

Nechal sa dostrkať na križovatku, kde postávali otrhanci, ako bol on. V rovnakých nohaviciach a tričkách nechápavo žmúrilili okolo seba, spýtavo si prezerali ostatných a mlčky si dávali rovnaké otázky: Kto som? Kde som? Ako som sa sem dostal? Prečo?

Pomocníci, ktorí ich sem priviedli, stáli v úzadí. Boli nervózni a báli sa, chceli mať zadanie čo najrýchlejšie za sebou, zhrabnúť coinsy a odísť.

Chodbami sa rozľahol druhý signál. Všetci podvedome spozorneli, vystreli chrbát, zodvihli hlavy. Zo stropu sa vysunul skener. Laserové lúče sa rozbehli po okolí, odrážali sa od predmetov, lámali sa a ohýbali.

Cvak! Cvak!

Každý na svojej sietnici uvidel slová určené iba jemu. Zelené nápisy sa podľa potreby presúvali, zväčšovali a mizli, stačilo trochu pohnúť očami, prižmúriť ich alebo myknúť svalom. Všetkých nováčikov to spočiatku prekvapilo, no rýchlo pochopili systém a učili sa ho ovládať.

Potvrdzujem:

Aktivácia osobnosti: 100 %

Životaschopnosť: 75 % (dobrovoľne znížená)

Aktivácia interfejsu: 100 %

Hendikep: 25 % (krívanie na ľavú dolnú končatinu)

Kompenzácia hendikepu: šťastná náhoda – 1 bod

Tvorba osobnosti úspešne ukončená, pridelené meno

Kapellan.

Pracovné zaradenie: zberač

Uhlíková stopa: 30 563 (dobrovoľne zvýšená o 500, zakúpený 1 bod k atribútu šťastná náhoda)

Na čelách nováčikov vzbĺkli ich mená, pracovné zaradenia a veľkosti uhlíkových stôp. Opäť pohasli a zanikli, no pri sústredenom pohľade na čelo sa dali vyvolať a prečítať.

Cvak!

Skener sa opäť zasunul do stropu. Napätá atmosféra poľavila, zo všetkých akoby spadol ťažký náklad.

„Tak čau, Kapellan-zberač, ja som Bardem-nosič,“ predstavil sa muž, ktorý ho prebudil a priviedol na námestie nováčikov. „Poď, dnes si sa narodil, preto máš voľno, ale od zajtra sa ti začne plná šichta. Úlohy nerozlišujú nováčika od profíka, všetkým dávajú úkol podľa normy a zaradenia,“ tľapol ho priateľsky po pleci a hlavou naznačil smer, ktorým pôjde. „Trochu ti to tu ukážem. V jedálni si dáme obloženú bagetu a zodpoviem ti pár otázok. No potom baj, baj.“

Kapellan prikývol a krívajúc ho nasledoval. Mal milión otázok.

„Kde sme?“ vzdychol. Nielen chôdza, aj rozprávanie mu robilo problém. V ústach mal sucho, bol hladný, vystresovaný a hlava... bolesť mu pulzovala v spánkoch, búšila do zátylku ako kladivo do nákovy.

„Ťažko povedať, hnida. Nieкто hovorí, že sme zomreli a toto je peklo. Iní si myslia, že sme v očistci a odpykávame si tu trest. Až splatíme dlžobu, pošlú nás ďalej,“ ukázal prstom nahor a potom ho nasmeroval k podlahe. „Ďalší tvrdia, že sme v počítačovej hre a naše skutočné telá ležia v kapsulách, ktoré podporujú životné funkcie. No a existuje aj teória, že toto je realita, ktorú sme si vytvorili, keď sme vládu odovzdali strojom a umelej inteligencii, aby sme sa zbavili neschopných politikov a skorumpovaných vlád. Počítač všetko zanalyzoval, vyhodnotil a vytvoril nám život, aký si zaslúžime. Hehe! No, veril by si tomu?!“

„Okej, rozumiem. Čo je toto za miesto? Nejaká budova? Baňa? Bunker?“

„Tu nečakaj presné odpovede. Nikto poriadne nič nevie. Som tu už pol roka a podľa mňa je toto nejaká obrovská budova, bunker s hrubými stenami, dlhými chodbami a labyrintom priechodov, podchodov a miestností. Zvonku nič nepočuť, nie sú tu okná, dvere vedúce von na slobodu. Len chodby, strojovne, ventilácia, schodiská a rôzne miestnosti, kam môžeš vstúpiť iba s povolením.“

„Prečo mi hovoríš hnida?“

„Čo?! Uráža ťa to? Neber si to k srdcu. Hnida je status. Si neskúsený novorodenec. Hnida. Trochu vyššie stoja vši, ploštice, blchy, kliešte a komáre. To je náš svet. Svet parazitov, odporného hmyzu, čo sa priživuje, brodí špinou a škodí už len tým, že existuje.“

„Hnida,“ zopakoval Kapellan omámene.

„Sme prebytoční. Špina zažratá pod nechtami. Bzučiaci krvisajú matky Zeme. Vštepujú to do nás, až sa tak cítíme.“

Chodba ich vyviedla do širokého koridoru. K podlahe tam boli privarené kovové lavice, stoly a taburety. Bardem podišiel k výdajnému okienku.

„Po zrode ti na účet pripísali desať coinov. Natiahni ruku k senzoru, tak aj zaplatíš. Vyskočí ti menu s ponukou, čo si môžeš kúpiť a koľko to stojí. Vezmi dve bagety a minerálku s vitamínom D.“

Kapellan splnil jeho želanie. Bol zvedavý, ako systém funguje, a vďačný Bardemovi za odpovede.

„Videl si svoje uhlíkové číslo? Je vysoké. Vyššie než bežná norma. Čo myslíš, že znamená?“

„Neviem. Čo znamená?“

„Koluje tu o tom zaujímavá teória. Podľa nej tam vonku existuje nejaká aplikácia či štátny kreditný systém, ktorý počíta uhlíkovú stopu človeka od jeho narodenia podľa toho, čo kupujú rodičia, ako sa stravujú, kde a ako žijú, ako zodpovedne sa správajú k prírode a aký status majú. Neskôr v dospelosti to ide ďalej, všimajú si tvoje správanie, s kým sa stretávaš, čo preferuješ, ako myslíš, kde študuješ, či dodržiavaš pravidlá a aký prospešný si pre prírodu. Všetko sa počíta, násobí, delí, a až raz prekročíš hranicu tridsaťtisíc, stávaš sa nerentabilným a svoju uhlíkovú stopu si musíš odpracovať. Vrátiť ju spoločnosti, svetu či prírode, ktovie.“

„Preto ma sem poslali? Za trest?“

„Za trest alebo za odmenu. Nieкто si myslí, že sem prichádzajú ľudia aj dobrovoľne. Aby si odpracovali uhlíkovú stopu a mohli tak niečo získať.“

„Čo?“

„Napríklad vyšší spoločenský status. Alebo právo mať dieťa? Ktovie.“

„Prečo nám potom blokujú pamäť, ak máme niečo dosiahnuť? Mali by sme predsa vedieť, prečo tu sme a o čo nám ide, nie?“

„Neviem. Niekedy v snoch vidím zvláštne veci. Sú to spomienky? Bludy? Pravda či klam? Záblesky reality alebo mi nieкто pod-súva utkvelé predstavy, aby mi vnukol niečo, čo nechcem? Idem sa z toho zblázniť. Pri zmysloch ma drží len myšlienka, že až dosiahnem nulu, dostanem sa odtiaľto na slobodu. Von! Preč z tohto zverinca.“ Bardem dojedol, vypil vodu a fľašu si zasunul do malého ruksaku, v ktorom nosil všetky svoje veci. Dvíhal sa na odchod. Kapellan ho schytil za ruku, zadržal ho. Chcel vedieť viac.

„Počkaj! Ako sa dá odpracovať uhlíková stopa?!“

Bardem sa naňho s lútosťou zahľadel.

„Keď si zberač, tak nijako. Roky a roky driny za pár coinov denne na jedlo, vodu, posteľ a sprchu, hnida! Čaká ťa nekonečná otročina. Ale nezúfaj, podľa niektorých filozofov nebude tvoja obeť zbytočná,“ uchechtol sa. „Keď tu splácaš dlžobu, hoci z nej nijako podstatne neubúda, aspoň ju tam vonku nezvyšuješ svojím zhýralým životom plným rozkoší, plytvania a obžerstva,“ rozosmial sa. Vstal, otočil sa Kapellanovi chrbtom a bez pozdravu odišiel. Zanechal ho v chmúrnych myšlienkach.

Svet okolo bol nepriateľský a divný. Kapellan to cítil do špičky kostí. Inštinktívne sa schúlil a obrnil. Pevne sa rozhodol. Dostanem sa z toho! Nie je to realita! Vyjdem von! Vyjdem! opakoval si.

Ovanula ho vlna smradu. Oproti si prisadol naháč v kuse otrhanej špinavej látky ovinutej okolo pása.

„Prosím! Daj hryza! Len trikrát. Zachrániš mi život. Anjel to uvidí. Odpočíta ti z uhlíka,“ žobronil.

„Dobre, dám, ale za infu!“

„Daj!“ načiahol sa muž. Kapellan sa sústredil na jeho čelo a prečítal si informáciu: **Manilan-žobrák. Uhlíková stopa 24 998**

Podal mu zvyšok bagety. Aj tak nemala chuť. Bola ako z gummy, nátierka hnusná a šalát zvädnutý a bez chuti.

„Prezraď, ako čo najrýchlejšie znížiť uhlíkovú stopu?“ vypálil naňho.

Manilan sa rozosmial: „Hnida! Mám pravdu?“

Prikývol.

„Mmmm!“ slastne odhryzol z načatej bagety. „S cvrčkovou nátierkou sú najlepšie. Švábiu nekupuj, smrdí ako staré ponožky,“ huhlal s plnými ústami. „Pozri sa lepšie okolo seba, čo vidíš?“

Ludia sedeli, stáli, jedli, prechádzali okolo. V kúte sa dvaja muži hádali s nejakou ženou. Kapellan pokrčil plecami.

„Nič zvláštne. Len hladných ľudí.“

„Bačov kokot, hnida! Netuším, čo je bača, ale toto slovné spojenie mám vžitú v podvedomí, a preto ho používam. Všetci si z minulosti pamätáme len samé hlúposti. No teraz o inom. Vyvolaj si cez interfejs ich uhlíkové stopy a zistíš, že všetci ich majú nad dvadsaťtisíc. Hnidy prichádzajú s US vyše tridsaťtisíc a hentí sú profici, v diere žijú roky. Di Maggio-lovec dokonca osem rokov a ja? Tipni si, hnida!“ žmurkol Manilan a rozvalil sa pohodlnejšie.

„Neviem, desať?“ vypálil, aby reč nestála.

„Presne! Desať pojebaných rokov života trčím v tejto krysej diere! A moja US sa takmer nezmenila. Čo povieš, ako dlho si ju tu ešte budem odjebávať?“

„Hmm. Ako to? Prečo?“

„Lebo život je sviňa,“ vypustil Manilan a hneď sa zatváril udivene. „Čo je sviňa?“

„Zviera,“ odvetil Kapellan.

„Aha. Občas niekto dokáže slová vysvetliť, ale nedokáže ich význam opísať tak, aby ich ostatní pochopili. Je to frustrujúce pre obe strany, preto nikdy neobjasňuj význam slov, hoci im rozumieš.“

„Tak prečo si nemôžu odpracovať US?“

„Ako ti to vysvetliť,“ uvažoval Manilan. „Keď prídeš, si nahnevaný, plný elánu a chuti pracovať. Makáš, drieš, odtŕhaš si od úst, len aby si splácal kredit. Žerieš hmyzie bagety a šaláty s nízkym koeficientom CO₂. Postupuješ. Z hnidy je zrazu voš, ploštica, možno dokonca vyletíš nahor ako komár a fúúúú. Už sa nebrodíš

v špine. Aj práca je ľahšia, US sa utešene znižuje a coiný sa ti len sypú. Si boháč, tak prečo si trochu neužiť?“ smiech prerástol do kašľa. Manilan sa musel upokojiť, aby pokračoval. „Nieкто ti ponúkne mäso. Skutočné. Šťavnaté, voňavé, len sa zahryznúť. Krysí steak je lahôdka, to mi ver! Hlavne po rokoch sterilnej diétnej stravy. Neodoláš. Potom ťa pozvú do partie. Zahrať si karty, šachy. Ponúknu peknú utešiteľku na všetky trápenia, spôsoby a chute. A ty neodoláš. Chceš všetko, hneď a čoraz viac. Platíš ľahko, veď to čoskoro zarobiš, tak prečo si nedopriať? Žiješ predsa tu a teraz, ktovie, čo je vonku? A čo ak je to tam horšie? V tej chvíli si stratený. Pochybujes o význame svojej práce, o potrebe zraziť US na nulu a nielenže miňaš peniaze, no hlavne s pôžitkami ti rastie US a prepadávaš sa opäť nadol. Ak uviazneš v pavučine blahobytu a rozkoší, chvíľu sa trepeš a mykáš, kým ťa mocnejší nezoberú a zvyšky nevyplvnu do stoky. Pozri sa na mňa. Je zo mňa žobrač. Prežívam len z ľútosti iných a moja uhlíková stopa stagnuje. A čo? Zvykol som si, žijem, som tu. Ľudia sa strácajú. Každý deň. Miznú v noci, stratia sa počas presunu do práce alebo dostanú úlohu. Idú a už sa nevrátia, ale nie sú ani na inom poschodí, ani v temných chodbách, kde prespáva žobrač.“

„Čo sa im stalo?“

Manilan pokrčil plecami.

„Možno ich zožrali krysy. Prepadli sa do podzemia, stratili sa v chodbách a nenašli cestu späť. Alebo nieкто zatúžil po sladkej človečine? Nauč sa najprv prežiť, hnida. Až vlastnými rukami zabiješ svoju prvú krysu, môžeš dúfať, že medzi nami nejaký čas pobudneš.“ Manilan sa opäť rozkašľal. Dusil sa, chrchlal a napokon si vzdychol, zatiahol a odplul na podlahu zelený chrchel.

Senzory v dlážke pípli, vysunul sa skener, prešmátral priestor krížom-krážom, stanovil nečistotu, určil stupeň nebezpečenstva, viníka a udelil mu pokutu za znečistenie prostredia 10 bodov k US.

„Sleduješ? Takto to vyzerá v praxi. Za každé porušenie pravidiel zvýšia US. Sledujú a hodnotia úplne všetko. Kde a koľko si prdneš, kam sa vyštíš, koľko toho naštíš, kde si odplvneš, či fajčíš, či vytváraš odpad, či ho recykluješ. Ako často dýchaš a čo vydychuješ, koľko a čo zješ. Či ješ mäso a ako často. Nie, nič nie je oficiálne zakázané, je len na tebe, ako sa rozhoduješ. Ale všetko

sa sleduje a hodnotí. Ako často si perieš šaty, koľko vody spotrebuješ, čo si kupuješ, či spíš v kapsule, alebo na dlážke niekde v chodbe. Pozoruj a uč sa, nič iné ti poradiť nemôžem. Sám zistíš, čo ti prináša coinsy a čo zvyšuje US. Za nadbytočné coinsy sa dajú vykúpiť body US a tak ich môžeš rýchlejšie znižovať. Berie sa to ako charita, dobrovoľný príspevok pre kolektív.“

„Ďakujem, Manilan. Máš u mňa hryza vždy, keď budeš potrebovať. Za info a dobré rady.“

„Niečo za niečo, mláďa. Sleduj interfejs. Neustále si vyvolávajú zoznam úloh. Objavujú sa nečakane ako bonusy v hre a môžu ti priniesť coinsy navyše. No hlavne, nájdi si partnera! Sám neprežiješ. Hnidy sú ľahká korisť. Slabé, ustráchané, poddajné. Nič nevedia, ľahko ich oklamať.“

Som človek! Nie hnida! opakoval si Kapellan.

Kapellan spal v chodbe na zemi. Kapsulu ani spacák v spálni si nemohol dovoliť, na účte mal päť coinov. Akurát na jednu bagetu s litrom obyčajnej vody. Až teraz pochopil, že ho Bardem podviedol. Nie, neokradol ho, veď Kapellan neprotestoval, kúpil mu všetko, čo chcel, dobrovoľne. Akurát mal pocit, že mu to dlhuje a že platí za informácie. Netušil, že rozhovor s nováčikom je súčasťou úlohy, za ktorú Bardem dostal zaplatené, ako sa dozvedel neskôr od ďalších nováčikov.

V noci prešmátral všetky odpadkové koše vo svojom dosahu, hľadal čokoľvek, čo mu mohlo byť užitočné. Z roztrhaných špinavých tričiek natrhal pásy látok a zviazal si jednoduchý plecniak. Vložil doň zvyšky jedla, ktoré našiel v odpadkoch. Do litrovej fľaše po kvapkách pozlieval vodu, čo sa zachytila na stenách odhodnených fliaš. Po veľkom trápení z konzervy odtrhol viečko, získal kúsok kovu. Poohýbal ho, vyklepal a naostril o lavicu. Rukoväť obalil látkou, aby sa neporezal, a tak si vyrobil prvú zbraň. Nič svetoborné, no tepnu na krku otvorí bez problémov. V odpade našiel aj šnúрку z topánky, používané kovové škrabky a odbitý hlinený hrnček bez uška. Nasekal ho na ostré črepiny a uložil si ich do torby. S prekvapením si uvedomil, že hra mu za recykláciu odpadu odčítala sto bodov. Ďalšie body odpočítala za to, že zvyškom servítky utrel špinavú lavičku, pozbieral odpadky zo stolov